

DECILNA RASPODELA POTROŠNJE I PRIHODA U REPUBLICI SRBIJI U 2018. GODINI

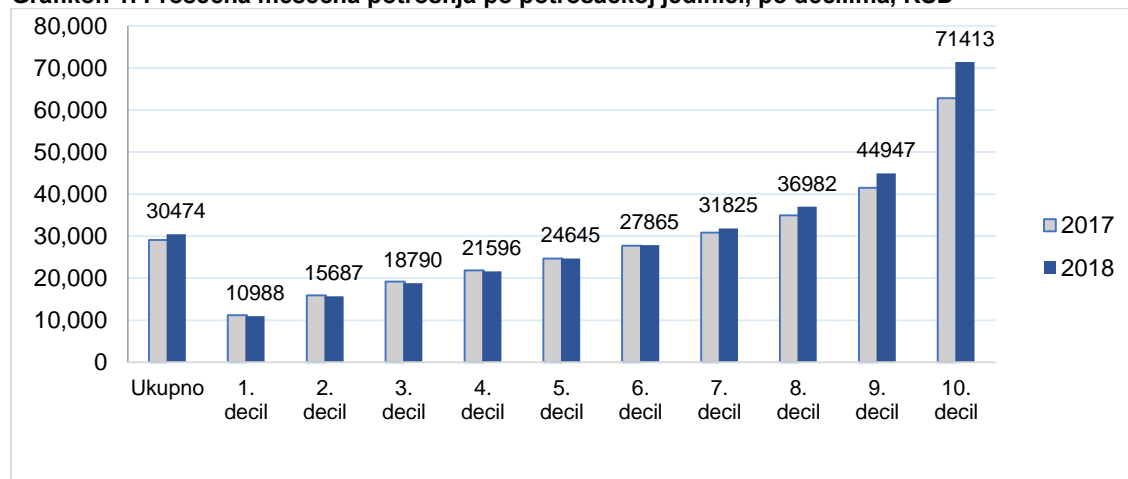
Decilna raspodela potrošnje/prihoda u 2018. godini, potvrđuje opšte trendove raspodele koji su bili prisutni i u [prethodnom periodu](#), ali i ukazuje na pogoršanje položaja siromašnijeg dela stanovništva u odnosu na prethodnu godinu prema više posmatranih pokazatelja.

Prosečna decilna potrošnja - U 2018. godini, se po prvi put od kada se ova vrsta merenja sprovodi, beleži nominalni pad prosečne potrošnje prvog decila. Osim prvog decila, nominalni pad prosečne potrošnje ostvaruju prvih pet decila.

Prosečna mesečna potrošnja prvog decila u 2018. godini iznosila je 10.988 dinara po potrošačkoj jedinici, dok je prosečna potrošnja desetog decila bila čak šest i po puta veća, odnosno 71.413 dinara po potrošačkoj jedinici. Ovim se odnos prosečne potrošnje najnižeg i najvišeg decila značajno izmenio na štetu najsiromašnijeg decila, a nepovoljniji odnos zabeležen je tek 2006. godine.

Gornja tačka preseka najsiromašnijeg decila potrošnje koja pokazuje najvišu ekvivalentnu potrošnju u ovom segmentu populacije iznosi svega 13.894 dinara mesečno.

Grafikon 1. Prosečna mesečna potrošnja po potrošačkoj jedinici, po decilima, RSD

Izvor: Anкета o potrošnji domaćinstava, Republički zavod za statistiku, 2018.

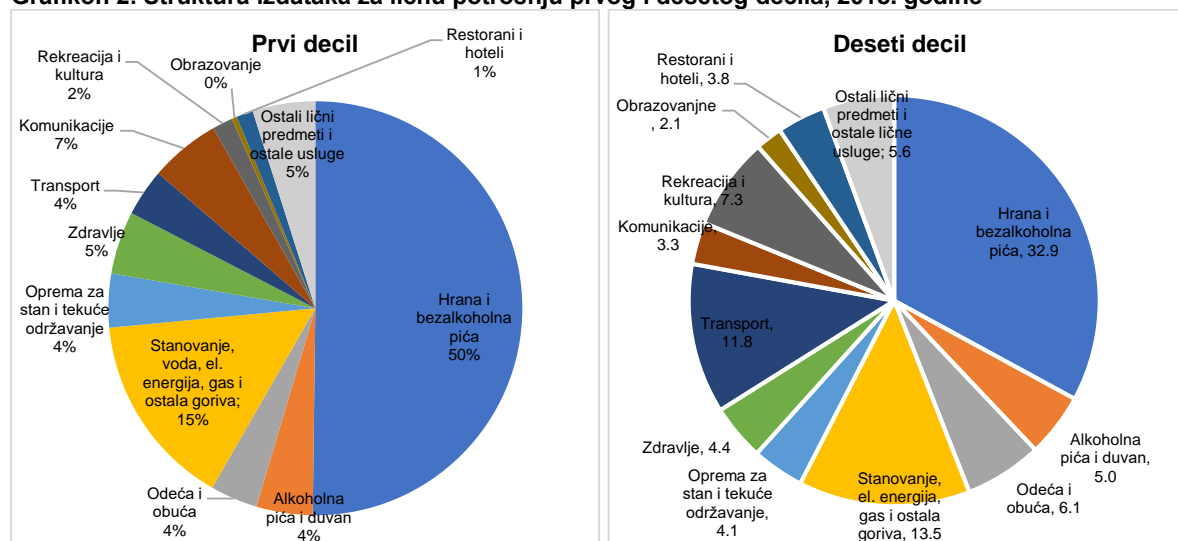
Posebna obrada za potrebe Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

Prosečni decilni prihod - I odnos prosečnog prihoda prvog i desetog decila u 2018. godini kreće se na štetu najsiromašnijeg decila, te je sa 7,7 koliko je iznosio 2017. godini, povećan na devet u 2018. godini. Naime, prosečan mesečni prihod prvog decila u 2018. godini iznosi 9.453 dinara po potrošačkoj jedinici, dok prosečan mesečni prihod desetog decila iznosi 85.186 dinara po potrošačkoj jedinici.

Gornja tačka preseka najsiromašnijeg decila prihoda koja pokazuje najviši ekvivalentni prihod u ovom segmentu populacije iznosi svega 14.440 dinara mesečno.

Struktura izdataka za ličnu potrošnju - U 2018. godini u strukturi izdataka za ličnu potrošnju kod najsiromašnijeg decila, povećava se udeo potrošnje za hranu i bezalkoholna pića u odnosu na godinu pre i čini preko polovine rashoda prvog decila. U odnosu na najbogatiji decil, osim u ovoj stavci potrošnje, ostaju značajne razlike u udelu potrošnje koji se usmerava ka obrazovanju, rekreaciji i kulturi, transportu, restoranima i hotelima.

Grafikon 2. Struktura izdataka za ličnu potrošnju prvog i desetog decila, 2018. godine

Izvor: Anketa o potrošnji domaćinstava, Republički zavod za statistiku, 2018.

Posebna obrada za potrebe Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

Struktura izvora prihoda dodatno se pogoršala u najsiromašnijem decilu u 2018. godini u odnosu na godinu pre. Naime, prihod od zarade je glavni izvor prihoda za dramatično manji udeo lica prvog decila. U 2017. godini, kod skoro trećine lica (32,4%) prihod od zarade je bio primarni izvor prihoda, da bi se u 2018. godini ovaj udeo smanjio na jednu četvrtinu (25,1%). Penzije ostaju primarni izvor prihoda ovog decila sa učešćem od 45%, a socijalni transferi sa udelom od 15,3% čine treći po redu deo izvor prihoda najsiromašniji decil. Socijalni transferi su primarni izvor prihoda za manje od pet 5% lica drugog decila i za manje od 1% lica četvrtog decila.

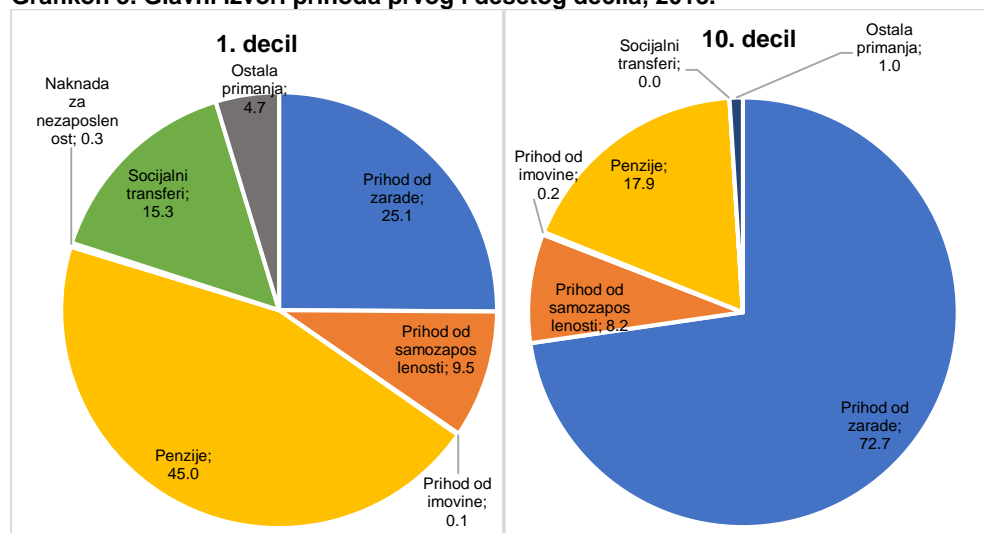
Tabela 1: Glavni izvori prihoda po decilima, 2018. godina

	Ukupno	Decili									
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Prihod od zarade	54,9	25,1	41,1	45,3	53,1	53,3	60,9	62,7	64,0	69,5	72,7
Prihod od samozaposlenosti	8,8	9,5	8,2	11,7	10,1	8,2	10,2	9,0	7,8	5,5	8,2
Prihod od imovine	0,2	0,1	0,4	0,4	0,2	-	-	0,4	0,4	0,1	0,2
Penzije	32,0	45,0	44,0	38,5	34,5	35,4	27,0	26,9	26,3	23,9	17,9
Naknada za nezaposlenost	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,4	0,3	-	0,1	-	-
Socijalni transferi (novčana socijalna pomoć, dečiji dodatak, sl.)	2,4	15,3	4,5	2,5	0,5	0,3	0,4	0,2	-	-	-
Ostala primanja	1,6	4,7	1,7	1,4	1,4	2,4	1,2	0,8	1,4	1,0	1,0

Izvor: Anketa o potrošnji domaćinstava, Republički zavod za statistiku, 2018.

Posebna obrada za potrebe Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

Grafikon 3. Glavni izvori prihoda prvog i desetog decila, 2018.

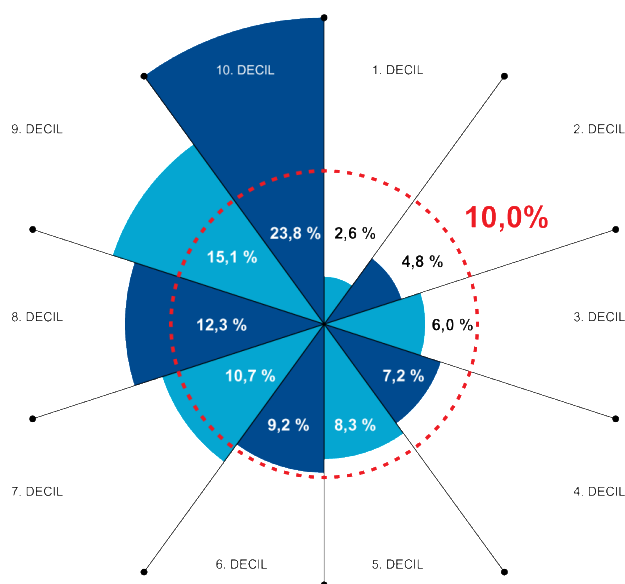

Izvor: Anketa o potrošnji domaćinstava, Republički zavod za statistiku, 2018.

Posebna obrada za potrebe Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

Raspodela prihoda po decilima - U Republici Srbiji je 10% najsiromašnijeg stanovništva dodatno je smanjilo svoj udeo u ukupnim ostvarenim prihodima u 2018. godini i iznosi 2,6% (naspram 3,1% u 2017.). S druge strane, 10% najbogatijeg stanovništva uvećalo je svoj udeo u ukupno ostvarenim prihodima u zemlji, i iznosi 23,8% (naspram 20,0% u 2017.) ukupno ostvarenog prihoda.

Grafikon 4. Učešće pojedinih decila u raspodeli ukupnog prihoda, % 2017. godine

Izvor: Anketa o potrošnji domaćinstava, Republički zavod za statistiku, 2018. Posebna obrada za potrebe Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

Podatke o **medijalnoj potrošnji/prihodu**, kao potrošnji/prihodu koju ima središnji (medijalni) stanovnik koji deli raspodelu potrošnje na dva dela¹, moguće je naći [u pratećim podacima](#) koji čine

¹ Sa približno jednakim brojem pojedinaca.

sastavni deo ove publikacije. [U pratećim fajlovima](#) nalaze se i **stope rasta** prosečne i medijalne potrošnje i prihoda, kao i informacija o prosečnom broju članova domaćinstava i prosečan broj potrošačkih jedinica po decilima.

Metodološke napomene

Decilna analiza je postupak kojim se ekvivalentna potrošnja/prihod svih domaćinstava ili pojedinaca rangira od najniže ka najvišoj. Tako rangirana domaćinstva/pojedinci dele se u deset jednakih grupa. U prvom decilu nalaze se domaćinstva/pojedinci čija je ekvivalentna potrošnja/prihod najniža (najsiriromašnija domaćinstva), a u desetom decilu su domaćinstva/pojedinci čija je ekvivalentna potrošnja/prihod najviši (najbogatija domaćinstva).

Prilikom izrade ove publikacije decili su formirani tako da dele ukupnu populaciju² na deset jednakih delova, dok je u zavisnosti od toga da li se posmatra ekvivalentna potrošnja ili prihod, korišćena adekvatna skala ekvivalencije. Primena skale ekvivalencije (potrošačke jedinice) omogućava poređenje potrošnje/prihoda lica koja žive u domaćinstvima različitim po veličini (broju članova) preko zajedničkog imenitelja – potrošačke jedinice.

Prilikom obračuna ekvivalentne potrošnje primenjuje se skala ekvivalencije OECD-a, prema kojoj nosilac domaćinstva dobija ponder 1, svaki odrasli član domaćinstva (starosti 14 i više godina) ponder 0,7, a deca (ispod 14 godina starosti) ponder 0,5. Prilikom obračuna ekvivalentnog prihoda primenjuje se modifikovana skala ekvivalencije OECD-a, prema kojoj nosilac domaćinstva dobija ponder 1, svaki odrasli član domaćinstva (starosti 14 i više godina) ponder 0,5, a deca (ispod 14 godina starosti) ponder 0,3.

U Anketi o potrošnji domaćinstava prihodi domaćinstava u novcu i u naturi obuhvataju samo tekuća primanja svih članova domaćinstva (ne obuhvataju se podignuti gotovinski, potrošački i investicioni krediti, prihodi od prodaje pokretne i nepokretne imovine i sl.). Lična potrošnja, takođe, obuhvata tekuću, uobičajenu potrošnju svih članova domaćinstva, što znači da se ne prati investiciona potrošnja, otplata kredita, plaćeni porezi i sl. Prema metodologiji Ankete, svaka kupovina evidentira se u punom iznosu, bez obzira da li je roba/usluga kupljena na kredit ili plaćena u gotovini.

Značajna karakteristika ove ankete je da se ne primenjuje bilansiranje (izjednačavanje) prihoda i potrošnje domaćinstava³.

---

² U zavisnosti od odluke, moguće je formiranje decila tako da dele ukupan broj domaćinstava na deset jednakih delova. Ovaj pristup je korišćen prilikom izrade Biltena Ankete o potrošnji domaćinstava Republičkog zavoda za statistiku.

³ Više o metodologiji Ankete o potrošnji domaćinstava na: <http://www.stat.gov.rs/sr-latn/istrazivanja/methodology-and-documents/?a=01&s=0101>